

Yttrande

Dnr MM 2018/99

2018-08-28

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Betänkande (SOU 2018:23) Konstnär- oavsett villkor?

Sammanfattning

Moderna Museet (MM) anser att betänkandet Konstnär – oavsett villkor? innehåller en god redogörelse för konstens och kulturens betydelse för samhällsutvecklingen med betoning på konstnärens helt centrala roll i sammanhanget, oavsett tidsepok eller samhällsskick. Moderna Museet är helt ense med utredningen om vikten av att konstnärernas villkor beaktas och kontinuerligt förbättras och att dessa villkor är grundfundament för ett levande kulturliv med intressanta konstinstitutioner och produktionsmöjligheter. Huruvida de föreslagna åtgärderna är de rätta och utvecklingsbara är dock en fråga som återstår att pröva. Moderna Museet begränsar sitt svar till de delar av utredningen där just konstnärens möten med konstmuseet berörs.

I betänkandets bedömningar och förslag har museet således tagit fasta på förslaget till konstnärliga produktionshus för ungdomar, offentliga inköp av konst och MU-avtalet. I de två förstnämnda fallen kan Moderna Museet inta en vital roll, vad gäller avtalet ställer sig museet frågande till om tillskottet är tillräckligt för att göra skillnad.

9.3.5 Konstnärliga produktionshus för ungdomar

Utredningen föreslår att ett nytt statsbidrag införs för konstnärliga produktionshus för ungdomar med huvudsakligen yrkesverksamma konstnärer som mentorer.

Moderna Museet har sedan museet grundades 1958 bedrivit en banbrytande pedagogisk verksamhet för unga människor. Under senare år har museet utvecklat och fördjupat sitt pedagogiska arbete för ungdomar på väg in i vuxenlivet, just då man söker sin identitet och mest av allt kan behöva konsten som en plattform för vidare vägval. Inom olika program, där alltid den yrkesverksamma konstnären, pedagogen och konsten finns med som viktiga beståndsdelar, har Moderna Museet skapat utrymme för idéutveckling och fördjupning bland deltagarna som företrädesvis kommer från områden med socioekonomiska utmaningar.

Moderna Museet medverkar gärna i arbetet med konstnärliga produktionshus och kan bidra med värdefulla erfarenheter i arbetet. Museet anser att dessa produktionshus med fördel kan förläggas till konstmuseer och konsthallar och därför inte uteslutande bör placeras i ungdomarnas egna grannskap. Tillgången till konst och kunskap är ovärderlig, liksom de goda kontakter som museet redan har med yrkesverksamma konstnärer med intresse för frågeställningarna.

9.4.6 Offentliga inköp av konst

Betänkandet påpekar vikten av en enprocentregel vid offentligt byggande, det vill säga att en procent av byggkostnaderna ska avsättas för offentlig konst. Man föreslår vidare att Konstrådet ska hävda enprocentregeln genom att göra en omfördelning inom anslaget.

Betänkandet undviker dock nogsamt att ta upp frågan som gäller förvärv av konst till konstmuseerna som idag befinner sig på en låg ekonomisk nivå i internationell bemärkelse.

Moderna Museet har en central och förebildlig position i förvärvssammanhang som det nationella museet för modern och samtida konst. De verk museet samlar skapar historia och är av yttersta vikt för de yrkesverksamma konstnärerna, både ur förvärvssynpunkt och för att ge legitimitet åt deras värv. Museet utgör dessutom en mycket viktig arena för medborgarna att se konst och ta del av uttryck där museisammanhanget i vissa avseenden ger bättre förutsättningar för förståelsen och upplevelsen än den byggda miljön.

Genom en viss omfördelning av resurser från den byggda miljön till konstmuseerna skulle fler yrkesverksamma konstnärers villkor påverkas positivt på sikt, eftersom museerna möter en stor publik och också samlar för framtiden. I dagsläget har konstmuseerna nästintill obefintliga resurser för förvärv. Genom riktade aktioner och donationer fortsätter Moderna Museet att samla konst, men inom anslaget ryms sällan ens en miniminivå för förvärv när andra nödvändiga utgifter är betalda.

Moderna Museet har inga synpunkter på nivån vad gäller omfördelning inom Konstrådets eget anslag men anser att tillskjutande av medel för att höja förvärvsnivån på konstmuseerna vore en åtgärd för att på ett verkningsfullt sätt gynna konstnärerna och därmed hela verksamhetsfältet.

9.6.3 MU-avtalet

För att understryka MU-avtalets betydelse för konstnärerna vill utredningen att fler myndigheter inom museisektorn ska uppdras att redovisa ersättningar enligt avtalet. Utredningen bedömer det angeläget att MU-avtalet får fortsätta att verka inom de ramar som gäller. Däremot tvekar man att villkora det offentliga stödet till andra utställningsarrangörer utanför museisektorn som mottar stöd eftersom arrangörerna då kan undvika att visa konstnärers verk på grund av bristande resurser.

Moderna Museet ställer sig frågande till om den föreslagna ökningen med 5 miljoner kommer att räcka för att fler utställningsarrangörer ska följa MU-avtalet men anser att det är ett steg i rätt riktning.

Beslut i detta ärende har fattats av överintendent Daniel Birnbaum. I beslutet har medverkat avdelningscheferna Camilla Carlberg, Charlotte Gateau, Karin Hermerén, Jörgen Jansson, Iris Müller-Westermann och Lars Turesson. Föredragande har vice museichef Ann-Sofi Noring varit.

Daniel Birnbaum, överintendent

Ann-Sofi Noring, vice museichef
Vice museichef